

NEMÔŽETE SLUŽIŤ AJ BOHU AJ BOHATSTVU

biblický komentár otca Alberta Maggi, OSM, zdroj: www.studibiblici.it, video príhovor v taliančine [TU](#)

Lk 16, 1-13

Ježiš povedal svojim učeníkom: „Bol istý bohatý človek, ktorý mal správcu, a toho obžalovali u neho, že mu rozhadzuje majetok. Zavolať si ho a povedal mu: „Čo to počúvam o tebe? Vydaj počet zo svojho šafárenia, lebo už nemôžeš ďalej šafáriť.“

Správca si povedal: „Čo budem robiť, keď ma môj pán zbavuje správcovstva? Kopať nevládzem, zobrať sa hanbím. Viem, čo urobím, aby ma niekde prijali do domu, keď ma zbavia správcovstva.“

Zavolať si po jednom dlžníkov svojho pána a vravel prvému: „Koľko dlhuješ môjmu pánovi?“

On povedal: „Sto kadí oleja.“

Vravel mu: „Tu máš svoj úpis, rýchlo si sadni a napíš päťdesiat.“

Potom povedal inému: „A ty koľko dlhuješ?“

On vravel: „Sto meríc pšenice.“

Vravel mu: „Tu máš svoj úpis a napíš osemdesiat.“

A pán pochválil nepoctivého správcu, že si opatrne počíнал. Lebo synovia tohto sveta sú voči sebe navzájom predvídavejší ako synovia svetla.

Aj ja vám hovorím: Robte si priateľov z nespravodlivej mamony, aby vás, až sa pominie, prijali do večných príbytkov.

Kto je verný v najmenšom, je verný aj vo veľkom, a kto je nepoctivý v malom, je nepoctivý aj vo veľkom.

Ak ste teda neboli verní v nespravodlivej mamone, kto vám zverí pravé bohatstvo? A ak ste neboli verní v cudzom, kto vám dá, čo je vaše?

Nijaký sluha nemôže slúžiť dvom pánom; pretože buď jedného bude nenávidieť a druhého milovať, alebo jedného sa bude pridržať a druhým bude opovrhovať. Nemôžete slúžiť aj Bohu, aj mamone.“

Úryvok z Lukášovho evanjelia, ktorý sa chystáme preskúmať, prvých trinásť veršov 16. kapitoly, je veľmi náročný, nie ľahko pochopiteľný. Význam, poučenie, ktoré chce odovzdať evanjelista, je veľmi jasné: peniaze slúžia pre druhých, sú prostriedkom ako si získať priateľov.

Avšak niektorí ľudia ich nepoužívajú na to, aby si získali priateľov, ich priateľom sú peniaze, a nakoniec sa stávajú ich sluhom. Čiže namiesto toho, aby si peniazmi poslúžili, oni slúžia peniazom. Tento význam je jasný.

Úryvok je komplexný aj preto, že iba evanjelista Lukáš uvádza toto Ježišovo podobenstvo. Pozrime sa naň: „Povedal svojim učeníkom“, čiže Ježiš sa obracia na svojich učeníkov, „«Bohatý človek»“, toto je prvý kľúč k pochopeniu textu, ktorý musíme mať na pamäti. Tri krát sa objavuje v Lukášovom evanjeliu výraz 'bohatý človek' a vždy v negatívnom význame.

Prvý krát je to v Lk 12, 16, kde bohatý človek je ten nenásytný, ktorý má veľkú úrodu, búra sýpky a chce postaviť nové, a Pán mu hovorí „Blázon! Ešte tejto noci požiadajú od teba tvoj život a čo si nahonobil, čie bude?“

Ďalší krát je to v pokračovaní tohto úryvku, Lk 16, 19 - bohatý človek je ten z podobenstva o úbohom Lazárovi, čiže aj tu človek - egoista, ktorý nie je odsúdený za to, že druhému ubližuje, ale jednoducho

za to, že si ho nevšimol. Boháč žije na takej úrovni, že sa chudobný ani len nedostáva do jeho zorného poľa.

Čiže tri krát výraz 'bohatý človek', vždy v negatívnom zmysle, a tak ho aj musíme prijať. Tento bohatý človek mal správca, ktorý bol obvinený z toho, že rozhadzuje jeho majetok. Zavolá si ho, požiada ho, aby vydal počet zo svojho šafárenia, a potom ho prepustí. Povie mu "«Už nebudeš môcť ďalej šafáriť»".

A čo urobí správca? Uvedomí si svoje možnosti: jedna je jeho fyzická neschopnosť - kopať nevládze; ďalšia je jeho morálna neschopnosť - žobrať sa hanbí. Tak si povie "«Čo budem robiť?»"

A tak sa tento nepoctivý správca zachová prefíkane: chce, aby ho niekto prijal do svojho domu, keď ho prepustia a vyhodia z terajšieho príbytku. Chce sa spriatelíť s dlžníkmi svojho pána. Zavolá teda dlžníkov a hovorí: "«Koľko dlhuješ môjmu pánovi?» On odpovedal: «Sto kadí oleja». Vravel mu: «Tu máš svoj úpis, rýchlo si sadni a napíš päťdesiat»".

Tu nie je postoj správcu úplne jasný. Zriekol sa svojej odmeny, svojho podielu? Nie je to možné, lebo by bolo prehnané, aby zo sto kadí oleja bol správcom podiel päťdesiat. Nie je to celkom jasné. Akokoľvek - znížil dlh, čiže napomohol dlžníkom.

Nadalej pokračuje vo svojej nepoctivosti. A slovo "nepoctivosť, nepoctivý", je kľúčovým slovom k pochopeniu tohto úryvku. Prečo? Lebo "Pán pochválil nepoctivého správcu". Ako je možné chváliť nepoctivého človeka?

Pretože bohatí (bohatý je v Lukášovom evanjeliu vždy videný v negatívnom svetle), alebo nepoctiví uvažujú na základe vlastných kritérií. Bohatý obdivuje bohatého; nepoctivý – v tomto spočíva dôležitosť tohto úryvku a Ježišovo odsúdenie – obdivuje nepoctivých, aj keď na to potom sám doplatí, ako tento pán.

Jedná sa teda o totálnu perverziu bohatstva, ktoré prevracia kritériá a hodnoty pri pohľade na spoločnosť, na ľudí. Čiže ten, kto je nepoctivý, obdivuje a podporuje nepoctivých, aj keby mal na to sám doplatiť. Ježiš vyjadruje presne toto, keď hovorí: "«Lebo synovia tohto sveta sú voči sebe navzájom predvídavejší ako synovia svetla.»"

Čo tým chce Ježiš povedať? Ježiš chváli schopnosť reagovať na nepredvídanú situáciu. Zoči – voči nepredvídanej situácii, tento človek bol schopný reagovať. A hľa - hlboký význam tohto úryvku, "«Aj ja vám hovorím: Robte si priateľov z nespravodlivej mamony...»", výraz mamona pochádza z aramejského slova *mamon*, čo znamená 'niečo čo je isté, čo je samozrejmé'. A čo je isté, čo je samozrejmé?

Majetok, peniaze, zisk, bohatstvo. To sú veci, do ktorých ľudia vkladajú svoju istotu. A tak Ježiš nazýva toto bohatstvo 'nepoctivým', nieta poctivého bohatstva, Ježišovo posúdenie je veľmi vážne. "«'Aby vás, až sa pominie, prijali do večných príbytkov.'»".

A teda "spriateľte sa s ľuďmi ktorí majú takéto peniaze". Peniaze su nepochybne potrebné na to, aby nám bolo dobre, ale najmä na to, aby sa aj iní mali dobre. Kto používa peniaze iba na to, aby sa mal dobre on sám, zničí sám seba. A opäť sa objavuje výraz 'nepoctivý'. Ježiš hovorí: "«Kto je verný v najmenšom, je verný aj vo veľkom, a kto je nepoctivý v malom, je nepoctivý aj vo veľkom.»"

A pokračuje ďalej: “*«Ak ste teda neboli verní v nespravodlivej mamone...»*”, Ježiš hovorí jasne, bohatstvo je nepoctivé, *«kto vám zverí pravé bohatstvo?»*”

A hľa finále, rozsudok, veľmi prísne Ježišovo napomenutie, ktoré treba zobrať veľmi vážne: “*«Nijaký sluha nemôže slúžiť dvom ...»*”, ‘pánom’, nie ‘panovníkom’, z gréckeho slova kyrios, čiže pán.

“«Pretože buď jedného bude nenávidieť a druhého milovať, alebo jedného sa bude pridržať a druhým bude opovrhovať»” Hľa Ježišov rozsudok: “*«Nemôžete slúžiť aj Bohu, aj mamone»*», čiže bohatstvu. Buď našu istotu vložíme v Boha - a to znamená snažiť sa zdieľať to čím sme a čo máme, s tými čo nemajú, pretože vieme, že naše bohatstvo spočíva v Bohu... Je to to isté ako keď Ježiš hovorí “*Nerobte si starosti o svoj život, hľadajte najprv Božie kráľovstvo a všetko ostatné vám bude pridané*”.¹

Musíme si vybrať: buď dôverujeme Bohu a v ňom je naše bohatstvo a naša istota, alebo dôverujeme mamone.

Ježiš ale hovorí, že je nemožné slúžiť Bohu a zároveň aj mamone. Aký je Ježiš naivný! Ved' čo sa deje? Za jeho chrptom sa posmievajú tí, ktorým sa vždy podarilo slúžiť aj Bohu aj mamone, klaňať sa Bohu a hájiť vlastné záujmy.

Kto sú títo ľudia? Úryvok pokračuje², aj keď nie tu v liturgickej verzii. Kto sú to? “*Farizeji*”, super – zbožní ľudia, vysedávajúci v prvých laviciach, “*ktorí mali radi peniaze, a posmievali sa mu*”.

Úbohý Ježiš si teda naivne myslel, že nie je možné slúžiť aj Bohu aj mamone; farizeji, zbožní a nábožní ľudia to však dokážu už dlhé vky.

Preklad: Zuzana Černá

¹ Mt 6, 33; Lk 12, 31

² Lk 16, 14